

ANATOMIA PRAWIDŁOWA CZŁOWIEKA

opracowała dr hab. Helena Stokłosa prof. nadzw.

Studia stacjonarne

I rok sem. 1 r.ak. 2016/2017

Wykłady (13 godz.)

1. Wiadomości wstępne: anatomia i jej działy, elementy budowy ciała ludzkiego (tkanki, narządy, układy). Układy wegetatywne, somatyczne i generatywne - ich rola w funkcjonowaniu organizmu jako całości. Osie i płaszczyzny ciała ludzkiego, położenia orientacyjne w przestrzeni.
- 2-3. Ogólny podział kośćca człowieka. Osteologia: funkcje, makrostruktura, kształt, fizyczne, biologiczne i biochemiczne właściwości kości. Rozwój kości.
4. Artrologia ogólna: rozwój połączeń kości, połączenia ściste – podział, charakterystyka budowy; połączenia wolne – budowa, rola stałych i niestałych składników stawu.
5. Stawy: stopnie swobody a kształt powierzchni stawowych, przykłady.
6. Miologia ogólna: makroskopowa budowa mięśni, morfologiczna i topograficzna klasyfikacja mięśni, pojęcie przyczepu mięśni (początkowy, końcowy, stały, ruchomy).
7. Mięśnie – klasyfikacja funkcjonalna, formy działania. Narządy pomocnicze mięśni. Mięśnie wieloaktonowe.
- 8-9. Układ nerwowy: rozwój osobniczy, podział układu nerwowego, substancja szara i biała, opony mózgowo-rdzeniowe, płyn mózgowo-rdzeniowy, komory mózgowia.
- 10-11. Budowa zewnętrzna i wewnętrzna rdzenia kręgowego.
- 12-13. Rdzeń przedłużony, mózdzek, most, śródmózgowie – budowa, funkcje

Ćwiczenia (39 godz.)

zajęcia w semestrze zimowym	03.10.2016 – 13.01.2017
przerwa świąteczna	21.12.2016 – 03.01.2017
uzupełnianie zaliczeń	16.01.2016 – 20.01.2017

1. Morfologia kości kończyny górnej: obojczyk, łopatka, kość ramienna, kość łokciowa, kość promieniowa, kości ręki.

2. **Sprawdzian: osie i płaszczyzny, położenia w przestrzeni.** Połączenia kości kończyny górnej (do stawu promieniowo-nadgarstkowego włącznie).
3. **Sprawdzian: morfologia kości kończyny górnej.** Mięśnie kończyny górnej – topografia, przyczepy, działanie na stawy.
4. **Sprawdzian: połączenia kości kończyny górnej.** Morfologia kości kończyny dolnej: kość miedniczna, udowa, piszczelowa, strzałkowa, kości stopy.
5. **Sprawdzian: mięśnie kończyny górnej.** Połączenia kości kończyny dolnej (do stawu skokowo-goleniowego włącznie). Połączenia kości ręki i stopy.
6. **Sprawdzian: morfologia kości kończyny dolnej.** Mięśnie kończyny dolnej – topografia, przyczepy, działanie na stawy.
7. **KOLOKWIUM** obejmujące wiadomości z zakresu ćwiczeń 1 – 6. **Sprawdzian: połączenia kości kończyny dolnej i ręki.**
8. **Sprawdzian: mięśnie kończyny dolnej.** Morfologia kości tułowia: kręgi szyjne, piersiowe, lędźwiowe, kość krzyżowa, kości klatki piersiowej.
9. **Sprawdzian: morfologia kości tułowia.** Połączenia kręgosłupa i klatki piersiowej.
10. **Sprawdzian: połączenia kręgosłupa i klatki piersiowej.** Kości czaszki, ich połączenia: ciemiączka, szwy, staw skroniowo-żuchwowy. Mięśnie mimiczne – przyczepy, działanie, unerwienie.
11. Mięśnie głowy i szyi uczestniczące w ruchach żuchwy. Ruchy głowy i wykonujące je mięśnie. **KOLOKWIUM** obejmujące wiadomości z zakresu ćwiczeń 8 – 10.
12. **Sprawdzian: czaszka, mięśnie głowy i szyi. KOLOKWIUM** obejmujące tematy 1 – 10.

13. Zaliczenie.

Warunki zaliczenia ćwiczeń: obecność na zajęciach wg zasad „Regulaminu studiów”; uzyskanie pozytywnych ocen z wiadomości teoretycznych i umiejętności praktycznych (fantomy).

Literatura podstawowa:

1. Bochenek A., Reicher M.: Anatomia człowieka, t. I. PZWL Warszawa 2009
2. Gładkowska-Rzeczycka J.: Anatomia narządów ruchu. AWF Gdańsk 1991.
3. Ignasiak Z.: Anatomia układu ruchu. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2009.
4. Krechowicki A., Czerwiński F.: Zarys anatomii człowieka. PZWL Warszawa 1987.
5. Marecki B.: Anatomia funkcjonalna. PWN Warszawa - Poznań 2004

6. Narkiewicz O., Moryś J.: Anatomia człowieka, t. I, II, III, IV. PZWL, Warszawa 2010.
7. Sokołowska-Pituchowa U.: Anatomia człowieka. PZWL Warszawa 2005.
8. Sylwanowicz W.: Anatomia człowieka. PZWL Warszawa 1990.

Literatura uzupełniająca:

1. Aleksandrowicz R.: Mianownictwo anatomiczne. PZWL Warszawa 1989
2. Feneis H.: Ilustrowany słownik międzynarodowego mianownictwa anatomicznego. PZWL Warszawa 1986.
3. Michajlik A., Ramotowski W.: Anatomia i fizjologia człowieka. PZWL Warszawa 2001.
4. Gołąb B., Traczyk W.: Anatomia i fizjologia człowieka. PZWL Warszawa 1986.

Atlasy anatomiczne

1. Aleksandrowicz R.: Mały atlas anatomiczny. PZWL Warszawa 2002.
2. Bertolini R., Leutert G.: Atlas anatomii człowieka układowy i topograficzny. PZWL Warszawa 1987.
3. Fischer G.: Anatomischer des Menschen. B. C. Stuttgart 1987.
4. Kahle W., Leonhardt H., Platzer W.: Podręczny atlas anatomii człowieka. Wyd. Med. Słotwiński Verlag Bremen 1998.
5. Kiss F., Szentugonthai J.: Atlas anatomii człowieka. PZWL Warszawa 1984.
6. Snielnikow R.: Atlas anatomii człowieka t. I. Medycyna Moskwa 1985.
7. Sobotta J.: Atlas anatomii człowieka. Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław, T. 1, 2009; T. 2, 2008